

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра будівництва

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет конструювання та дизайну
« 29 » травня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ПЛАНУВАННЯ МІСТ ТА НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Галузь знань G Інженерія, виробництво та будівництво

Спеціальність G19 «Будівництво та цивільна інженерія»

Освітня програма «Будівництво та цивільна інженерія»

Факультет конструювання та дизайну

Розробник: доктор технічних наук, професор Вячеслав МАРТИНОВ

Опис навчальної дисципліни

Міські поселення можна досліджувати на різних системних рівнях та в різних аспектах. Виходячи з цього, планування міст можна визначити як науку про утворення, функціонування та розвиток міських поселень та їх систем, про управління містами та їх системами в економічному, соціально - демографічному, екологічному, політико-адміністративному, інженерно-технічному аспектах.

Особливість містобудування, що відрізняє його від інших сфер виробництва, зв'язана з характером споживання продукту цього виробництва, що представляє середовище громадської життєдіяльності.

Містобудівна система являє собою сукупність просторово організованих і взаємозалежних матеріальних об'єктів: споруджень, інженерних пристроїв, технічно освоєних територій, що формують середовище громадської життєдіяльності. Для проектування міста важливо знати взаємозв'язок його матеріально-просторової організації та процесів функціонування: виробництва, споживання, комунікацій.

Доцільно розділяти розуміння міста як містобудівного об'єкта і як об'єкта соціально-економічного планування. Це дозволить співвідносити власне містобудівні аспекти організації міських функцій, що виражаються в геометрії та технічному обладнанні території, і соціальні, що являються в таких характеристиках, як структура населення, інвестиції, виробнича та невиробнича діяльність.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітньо-кваліфікаційний рівень	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>G19 «Будівництво та цивільна інженерія»</i>	
Освітня програма	<i>Будівництво та цивільна інженерія</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	2
Семестр	4	4
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год</i>	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	<i>75 год.</i>	
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>3 год.</i>	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета навчального курсу – сприяти формуванню у студентів містобудівного світогляду. Метою вивчення дисципліни є:

1) Засвоєння основ проектування житлових районів міста, виробничої зони міста, вулично-магістральної мережі міста, ландшафтно-рекреаційної зони, інфраструктури міста.

2) Формування у студентів знань з дисципліни «Планування міст і транспорт» та використання цих знань для раціонального проектування будинків, споруд та їх комплексів.

Предмет вивчення дисципліни є методи та принципи проектування міст та їх основних зон в сучасних умовах, відповідно до нових містобудівних вимог.

Набуття компетентностей:

- загальні компетентності (ЗК):

ЗК02 – Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК08 – Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК11 – Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недобросовісності.

- спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК03 – Здатність проектувати будівельні конструкції, будівлі, споруди та інженерні мережі (відповідно до спеціалізації), з урахуванням інженерно-технічних та ресурсозберігаючих заходів, безбар'єрного простору, правових, соціальних, екологічних, техніко-економічних показників, наукових та етичних аспектів, і сучасних вимог нормативної документації у сфері архітектури та будівництва, охорони довкілля та безпеки праці.

- СК06 – Здатність до інжинірингової діяльності у сфері будівництва, складання та використання технічної документації.

СК07 – Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у сфері архітектури та будівництва у непередбачуваних робочих контекстах.

СК08 – Усвідомлення принципів проектування сельбищних територій.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН03 – Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою.

ПРН09 – Проектувати будівельні конструкції, будівлі, споруди, інженерні мережі та технологічні процеси будівельного виробництва, з урахуванням інженерно-технічних та ресурсозберігаючих заходів, безбар'єрного простору, правових, соціальних, екологічних, техніко-економічних показників, наукових та етичних аспектів, і сучасних вимог нормативної документації, часових та інших обмежень, у сфері архітектури та будівництва, охорони довкілля та безпеки праці.

ПРН10 – Приймати та реалізовувати раціональні рішення з організації та управління будівельними процесами при зведенні об'єктів будівництва та їх експлуатації.

ПРН11 – Оцінювати відповідність проектів принципам проектування міських територій та об'єктів інфраструктури і міського господарства.

ПРН16 – Виконувати обґрунтування щодо економічної доцільності варіантного проектування, зведення, реконструкції та експлуатації будівель і споруд, використовувати методи інвестиційної оцінки об'єктів будівництва.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	в тому числі					усього	в тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Модуль №1. Основи планування міст та населених пунктів														
Тема 1. Типологія і класифікація міст	2	14	2	4		-	10							
Тема 2. Містобудівний аналіз території	2	16	2	6			10							
Тема 3. Просторово-планувальна організація території.	1	14	2	6			10							
Разом за модулем 1.		44	6	16		-	30							
Модуль 2. Функціональні зони міста														
Тема 4. Сельбищна територія.	2	10	2	4		-	10							
Тема 5. Розміщення і структура виробничої території міста	2	10	2	4		-	10							
Тема 6. Ландшафтна і рекреаційна територія.	2	10	2	4		-	10							
Тема 7. Шляхи сполучення в населених пунктах	2	16	3	2		-	15							
Разом за модулем 2	8	46	9	14		-	45							
Усього годин за семестр		90	15	30	15		75							
Усього годин		90	15	30			75							

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Типологія і класифікація міст	2
2	Містобудівний аналіз території	2
3	Просторово-планувальна організація території.	2
4	Сельбищна територія.	2
5	Розміщення і структура виробничої території міста	2
6	Ландшафтна і рекреаційна територія.	2
7	Шляхи сполучення в населених пунктах	3

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Групування населених пунктів за чисельністю населення	4
2	Аналіз і оцінка природних умов території	4
3	Аналіз оцінки кліматичних умов території	4
4	Аналіз планувального каркасу населеного пункту	4
5	Визначення площі сельбищної території	4
6	Формування і планування виробничих територій	4
7	Визначення площі ландшафтної та рекреаційної території.	4
8	Побудова поперечного профілю вулиці	2
	Усього	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зона громадської забудови	15
2	Зона транспортної забудови	10
3	Класифікація зелених насаджень	10
4	Соціально-планувальна структура	15
5	Структурний взаємозв'язок основних функціональних зон міста (виробничої і сельбищної)	10
6	Функціональна організація міської території	15
	Усього	75

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;

– метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Історія зародження та розвиток будівництва		
Практична робота 1. Групування населених пунктів за чисельністю населення	Розробити ескіз населеного пункту з визначеною чисельністю населення	14
Самостійна робота 1. Зона громадської забудови	Розробити ескіз забудови школи	14
Практична робота 2. Аналіз і оцінка природних умов території	Оцінити природні умови. Розробити ескіз населеного пункту чисельністю 3000 осіб на ділянці землі з річкою	14
Самостійна робота 2. Зона транспортної забудови	Розробити ескіз для автомобільної стояки на 10 легкових авто	15
Практична робота 3. Аналіз оцінки кліматичних умов території	Опрацювати кліматичні дані міста. Побудувати розу вітрів, шкалу температур по місяцям	14
Самостійна робота 3. Класифікація зелених насаджень	Зробити ескіз зображення дерев та кустарника	15
Практична робота 4. Аналіз планувального каркасу населеного пункту	Провести аналіз планувальної структури міста. Розробити ескіз генплану блокованого житлового будинку	14
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Вплив зароджених правил та розвиток будівництва		
Практична робота 5. Визначення площі сельбищної території	Визначити площу сельбищної території. Запропонувати ескіз плану фрагменту мікрорайону	14
Самостійна робота 4. Соціально-планувальна структура	Запропонувати ескіз генплану школи	14
Практична робота 6. Формування і планування виробничих територій	Розробити ескіз виробничої території	14
Практична робота 7. Визначення площі ландшафтної та рекреаційної території.	Визначити площу ландшафтної та рекреаційної території міста. Запропонувати ескіз плану рекреаційної території	15
Самостійна робота 5. Структурний взаємозв'язок основних функціональних зон міста (виробничої і сельбищної)	Провести структурний взаємозв'язок основних функціональних зон міста. Виконати схему пішохідного сполучення в мікрорайоні	14
Практична робота 8. Побудова поперечного профілю вулиці	Побудувати профілі вулиць магістрального та районного значення	15
Самостійна робота 6. Функціональна організація міської території	Розробити ескіз центру малого міста	14
Модульна контрольна робота 2.		30

Всього за модулем 2	100
Навчальна робота	≤ 70
Залік	30
Всього за курс	≤ 100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	<i>НАПРИКЛАД:</i> роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	<i>НАПРИКЛАД:</i> списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	<i>НАПРИКЛАД:</i> відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4182>) ;
- посилання на цифрові освітні ресурси;
- підручники, навчальні посібники.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Поліщук В. П. Транспортне планування міст / В. П. Поліщук, О. В. Красильнікова, О. П. Дзюба. – Київ: Знання України, 2019. – 371 с.
2. Безлюбченко О. С. БЗ9 Планування міст і транспорт : навч. посібник / О.С. Безлюбченко, С. М. Гордієнко, О. В. Завальний; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 271 с.
3. Степанчук О.В. Планування міст і транспорт: Методичні рекомендації до виконання курсового проекту для студентів напрямупідготовки 192 «Будівництво та цивільна інженерія»/ О. Степанчук, О. Пилипенко. К.: НАУ, 2019. - 48 с.
4. Безлюбченко О. С. Урбаністика : навч. посібник / О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний. – Харків : Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 274 с.
5. Вітвицька Є. В. Врахування нормативних параметрів клімату міст України у архітектурному проектуванні : навч. посібник / Є. В. Вітвицька, Д. О. Бондаренко / під ред. Є. В. Вітвицької. – Одеса : ОДАБА, 2017. – 261с.

6. Andrew E. G. Jonas Urban Geography: A Critical Introduction / Andrew E. G. Jonas, Eugene McCann, Mary Thomas. Oxford : Wiley-Blackwell, 2018. – 378 p.
7. ДБН Б.2.2-12:2019. Планування і забудова територій. На заміну: ДБН Б.2.2-12:2018. – [Чинний від 01.10.2019]. – Київ : Держбуд України, 2019. – 183 с.
8. ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія» К.: Мінрегіонбуд України, 2011.- 123 с.
9. ДБН В.2.3-5-2018. Вулиці та дороги населених пунктів. – К.: Мінрегіон України, 2018. – 55 с.
10. Планування міст і транспорт. Конспект лекцій для здобувачів вищої освіти всіх форм навчання за освітньо-професійною програмою «Будівництво та цивільна інженерія» галузі знань 19 - "Архітектура та будівництво" /Укладачі: Семко В.О., Сідей В.М., Дарієнко В.В. - Кропивницький: ЦНТУ, 2020. – 134 с.

Інформаційні ресурси

1. www.nbu.gov.ua
2. www.gntb.gov.ua
3. www.twirpx.com
4. <http://library.nubip.edu.ua>
5. <http://library.knuba.edu.ua>
6. <http://www.lib.nau.edu.ua>
7. <http://eprints.kname.edu.ua>
8. <http://library.lp.edu.ua>
9. Залізничний транспорт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://znaimo.com.ua/Залізничний_транспорт.
10. Про автомобільні дороги [Електронний ресурс] : Закон України від 09.08.2005, № 2862-IV. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2862-15, вільний. – (дата звернення 25.08.17). – Назва з екрана
11. Міжнародний фонд «Відродження» : Урбаністика : сучасне місто [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/URBAN101/2015_T1/info.